

Állásfoglalás Magyarország tervezett kukorica behozatalával kapcsolatban (J)

A GMO-Kerekasztal állásfoglalásai

A 2007. évi aszály miatti gyenge kukoricatermés miatt hazánk behozatalra szorul.¹ Az Országgyűlés Mezőgazdasági Bizottságának 2007. szeptember 5-ei ülésén elhangzottak szerint (lásd Karsai József hozzászólása)² a Magyarországon kereskedők esetleg Brazíliából szándékoznak takarmányozási célra kukoricát behozni.³ Brazília a világ három legjelentősebb országa közé tartozik (USA, Argentína, Brazília),⁴ ahol a géntechnológiai úton módosított (GM) növényeket termesztik. Bár Brazíliában a GM-kukorica legális vetése korábban nem volt engedélyezett,⁵ azonban Argentínából importált GM-kukoricatételekről és illegális vetésekről beszámoltak az ottani hírek.⁶ A gabonapiacon főként GM-kukoricát vagy ebből a szempontból nem tisztázott minőségűt lehet olcsóbb áron kapni, így a hazai kereskedők is valószínűleg szívesen választják ezeket a tételeket.

Európa engedélyezési rendszere GM-növények tekintetében lényegesen szigorúbb, mint Dél- és Észak-Amerikáé. Például az elkülönített tárolás és a jelölés ezeken a kontinenseken nem kötelező. Ennek következményeként a különböző minőségű termények keveredésére kell számítani. Nem így Európában, ahol az engedélyezési rendszer genetikai eseményszintű, azaz import és feldolgozási célra is csak bizonyos GM-fajtacsoportok szállíthatók be.

Európában jelenleg az alábbi kukorica-fajtacsoportok rendelkeznek takarmányozási (A), import és feldolgozási (B), továbbá kibocsátási (C) engedéllyel:

Genetikai esemény	Haszna	Fajtatulajdonos	Engedélye	Magyar álláspont
1507 (DAS 1507-1)	kukoricamoly-rezisztens	Pioneer/Dow AS	A	
59122 (DAS 59122-7)	kukoricabogár-rezisztens	Dow AS/Pioneer	A, B	
Bt11 (SYN Bt11-1)	kukoricamoly-rezisztens	Syngenta	A	
Bt176 (SYN EV 176-9)	kukoricamoly-rezisztens	Syngenta	visszavont	
GA21 (MON 21-9)	glyphosate-tűrő	Monsanto	A	
MON 810	kukoricamoly-rezisztens	Monsanto	A, B, C	vetési moratórium (- C)
MON 863	kukoricabogár-rezisztens	Monsanto	A, B	
NK603 (MON 603-6)	glyphosate-tűrő	Monsanto	A	
T25 (ACS 3-2)	glufosinate-tűrő	Bayer CropScience	A, B, C	

¹ A becsült hiány: 3 millió tonna – lásd Márai írása <http://www.vedegyilet.hu/doc/GMkerekasztal13.pdf> 8. old.

² „A legutóbbi árverésen, amikor már a 215-ről visszalép 202 euróra – ha jól mondom a számot –, 201 euróval bepályázott a Concordia, tehát már ment előre Gráf József miniszter és mindent megtett, hogy próbáljon, de neki is megvan a kockázata, mert ha a nyakán marad a behozott brazil kukorica miatt, akkor az az ő állásába kerül vagy az ő felelőssége, hogy miért adott 210 eurót a kukoricáért, amikor majd a bejövő brazil kukorica 190 euró lesz.”

³ Felmerült Ukrajna is, ahol viszont nincs áttekinthető GMO-szabályozás.

⁴ Bt176, Bt11, MON 810, T25 GM-kukoricafajtákat mutattak ki brazil élelmiszerekből – http://www.sciencedirect.com/science?_ob=ArticleURL&_udi=B6T6S-4D1R2HT-4&_user=10&_coverDate=10%2F01%2F2005&_rdoc=1&_fmt=&_orig=search&_sort=d&view=c&_auct=C000050221&_version=1&_urlVersion=0&_userid=10&md5=9271aced8e8c302a8f179e2fe8ad4236

⁵ Brazíliában engedélyezett GM-kukoricák: T25 (Bayer CropScience) – engedélyezve 2007 májusától –

<http://www.scidev.net/News/index.cfm?fuseaction=readnews&itemid=3635&language=1>;

MON 810 (Monsanto) – engedélyezve 2007 augusztusától –

<http://www.agenciabrasil.gov.br/noticias/2007/08/16/materia.2007-08-16.6769437960/view>;

Bt11 (Syngenta) – engedélyezve 2007 szeptemberétől –

http://agencia.ct.mct.gov.br/index.php?action=/content/view&cod_objeto=45804

⁶ <http://www.agbios.com/main.php?action=ShowNewsItem&id=7155>

Dél-Amerikában természetesen/feldolgoznak *Bt176*-os kukoricát is, ez a fajtacsoport (genetikai esemény) azonban nincs európai felhasználásra engedélyezve. A GMO-Kerekasztal a fentiek miatt az alábbi javaslattal él a hazai döntéshozók, mindenekelőtt az Országgyűlés Mezőgazdasági Bizottsága felé:

- A hazai moratórium miatt Magyarország piaci szereplői ne vásároljanak GM-jelölésre kényszerülő (0,9% fölött) kukoricatételeket. Ellenkező esetben a hazai hatóságok rendkívüli helyzet elé kerülnek majd, hiszen a tételekből 'fekete' vetőmag a legszigorúbb ellenőrzés mellett is kikerülhet, mint Mexikó és Brazília esetében korábban már megtörtént. Ez csupán darált tételek vásárlásával kerülhető el.

- Amennyiben nincs más megoldás, akkor a kukorica behozatalnál (de Európai Unió piacról való vásárlásnál is) a hazai ellenőrző hatóságok követeljék meg a tételek genetikai esemény szerinti okmánnal való ellátását (ismert esetben tartalomtól függetlenül, véletlen keveredés esetén 0,9%-tól kötelezően). A tételek hazai szűrőpróba szerinti ellenőrzésére fordítson megkülönböztetett figyelmet a Mezőgazdasági Géntechnológiai Hatóság (FVM). Az európai engedélyezési rendszerben nem szereplő fajtacsoport beszállítására a hazai hatóságok eseti engedélyt se adhassanak ki. A meghatározó GM-fajtákkal (különösen vonatkozik ez a Cry-toxint tartalmazó kukoricákra) végezzen az ország független takarmányozási vizsgálatokat, amelyre hirdessen az FVM nyílt kutatási pályázatot. (Erre eddig hazánkban vizsgálati anyag hiányában nem került sor.) A pályázatok bírálói a Géntechnológiai Eljárásokat Véleményező Bizottság jelölje ki.

- A vásárolt, jelölési küszöböt elért kukoricatételekből készült tápokot a genetikai esemény feltüntetésével kötelezzék jelölésre. Ennek megtörténtét szigorúan ellenőrizzék.

- A többszörös módosítás súlyozása a transzgén tartalom alapján történjen, azaz két transzgént tartalmazó fajtacsoport 0,5+0,5%-os szennyezettsége 1% értékkel szerepeljen, azaz kötelező jelölésre kerüljön.

Fentiek előzményeként felhívjuk a figyelmet a hazai szójaimportra is, amely szerint csupán a *MON 40-3-2* genetikai eseménynek van 'A' és 'B' típusú engedélye, viszont a rendszeres behozatal ellenére a hazai tápkészítő üzemek többsége törvénysértő módon a mai napig nem oldotta meg termékeinek megkülönböztető jelölését.⁷

a GMO-Kerekasztal tagjai közül: **Ács Sándorné** (Kishantosi Vidékfejlesztési Központ Kht., Kishantos; *IFOAM*); **Ángyán József** prof., DSc. (Országgyűlés Mezőgazdasági Bizottsága); **Bakonyi Gábor** prof., DSc. (Szent István Egyetem, Állattani és Ökológiai Tanszék, Gödöllő); **Bardócz Zsuzsa** DSc. (GENÖK, Norvégia/Skócia/Magyarország); **Bauer Lea** (Biokontroll Hungária Kht., Budapest); **Békési László** prof., CSc. (Állattenyésztési és Takarmányozási Kutatóintézet, Méhtenyésztési és Méhbiológiai Kutatócsoport, Gödöllő); **Darvas Béla** prof., DSc. (MTA Növényvédelmi Kutatóintézet, Ökotoxikológiai és Környezetanalitikai Osztály, Budapest); **Dömölki Livia** (Fogyasztóvédelmi Szervezetek Országos Szövetsége, Budapest); **Horváth András** CSc. (MTA Ökológiai és Botanikai Kutató Intézet, Vácrátót); **Illés Zoltán** dr. (Közép-európai Egyetem, Budapest); **Kajner Péter** (Magyar Környezetgazdaságtani Központ, Budapest); **Kövics György** prof., CSc. (Debreceni Egyetem, Agrártudományi Kar, Növényvédelmi Tanszék, Debrecen); **Márai Géza** dr. (ex-Szent István Egyetem, Környezet- és Tájgazdálkodási Intézet, Gödöllő); **Orosz László** prof. DSc., az MTA levelező tagja (Eötvös Loránd Tudományegyetem, Természettudományi Kar, Genetikai Tanszék, Budapest); **Pataki György** PhD. (Corvinus Egyetem, Vállalatgazdaságtan Intézet, Döntéshelyettesítő Tanszék, Budapest); **Pusztai Árpád** prof., PhD., a Skót Akadémia tagja (GENÖK, Norvégia/Skócia/Magyarország); **Roszík Péter** dr. (Biokontroll Hungária Kht., Budapest; Biokultúra Szövetség); **Rózsa Lajos** DSc. (MTA-MTM Állatökológiai Kutatócsoport, Budapest); **Sajgó Mihály** prof., DSc. (ex-Szent István Egyetem, Kémia és Biokémiai Tanszék, Gödöllő); **Székács András** DSc. (MTA Növényvédelmi Kutatóintézet, Ökotoxikológiai és Környezetanalitikai Osztály, Budapest); **Tanka Endre** prof., DSc. (Károli Gáspár Református Egyetem, Környezetvédelmi és Agrárjogi Tanszék, Budapest); **Varga Zoltán Sándor** prof., DSc. (Debreceni Egyetem, Természettudományi Kar, Evolúciós Állattani és Humánbiológiai Tanszék, Debrecen).

⁷ Lásd Roszík írása – <http://www.hungary.indymedia.org/kepek/suaj/GMOK/GMOKiad2.pdf> 7. oldal